

Oponentský posudek

PhDr. Josef Bartoň předložil na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2007/2008 disertační práci s názvem *Moderní český novozákonní překlad. (Nové zákony dvacátého století před Českým ekumenickým překladem)*. Školitelem je prof. ThDr. Jan B. Lášek, děkan HTF UK.

Práce je rozčleněna, včetně úvodu a závěru, do pěti bohatě strukturovaných kapitol. V *Úvodu* je precizně vymezeno téma a časové vymezení: české překládání Nového zákona v období po roce 1900 až počátek prací na Českém ekumenickém překladu (1961). Pečlivé bádání dovedlo doktoranda k šesti překladům, či jak zpřesňuje k „spíše překladovým typům, protože většina z překladů se dočkala více vydání, leckdy navzájem dosti odlišných“ (s. 10). Vodítkem se Bartoňovi stal Vernerův soupis (František VERNER, *Bibliografie českých překladů celé bible i jejích částí*, Praha: Česká katolická charita, 1987.), neboť standardní bibliografické databáze (Česká národní bibliografie i CASLIN) vykazují vážné nedostatky. Tím se stává Bartoňova práce zejména přínosnou, neboť tyto mezery, včetně těch Vernerových, doplňuje a precizuje českou bibliografii novozákonních překladů.

Druhá kapitola nás seznamuje v krátkém přehledu se zkoumanými *Edicemi českých překladů Nového zákona*. Zkratkovitě jde o následující texty: Jan Ladislav SÝKORA, Jan Ladislav SÝKORA – Jan HEJČL, Rudolf COL, František ŽILKA, Pavel Vladimír ŠKRABAL a Pavel Vladimír ŠKRABAL – Ondřej Maria PETRŮ.

V kapitole třetí (*Překladatelé a spolupracovníci*) před námi plasticky vystupují osobnosti překladatelů a jejich spolupracovníků. Krátké medailónky mapují dějiny naší české teologie.

Jak sám autor připomíná „Obsahové jádro práce, její nejrozsáhlejší oddíl čtvrtý (4. *Šest nových novozákonních překladů po roce 1900*) celkem v šesti kapitolách (4.1 Jan Ladislav Sykora, 4.2 Jan Ladislav Sýkora – Jan Hejčl, 4.3. Rudolf Col, 4.4. František Žilka, 4.5. Pavel Vladimír Škrabal, 4.6. Pavel Vladimír Škrabal – Ondřej Maria Petrů) zevrubně pojednává o kompletních novozákonních českých překladech, které vznikly a byly poprvé publikovány v období po roce 1900 a před zahájením konkrétních prací na Českém ekumenickém překladu (1961).“ (s. 11)

Vždy velmi důsledně je nejprve sledován dobový kontext každého vydání, okolnosti vzniku a geneze překladu. Poté je představena autoprezentace překladatele („překlad očima autora“) a publikovaná kritika („překlad v odborné reflexi“). Jistě zajímavé jsou následné

analýzy jazykové a srovnávací doprovobené charakteristickými ukázkami. Takto důsledně a pečlivě Josef Bartoň představuje všech šest edicí, jak si předsevzal v úvodu práce.

V *Závěru* (pátá část) shrnuje přínos jednotlivých překladů, všímá si souborně jazykových prostředků, vztahy mezi edicemi a překladatelskými typy a ukazuje na perspektivy dalšího bádání.

Co říci v roli oponenta? Málokdy se mi dostala do rukou práce dobrá, nejen pokud jde o odbornou úroveň, ale také po stránce jazykové. Málokdy se podaří, aby práce měla širší dosah či přesah. Bartoňova studie totiž doplňuje mezery v české bibliografii. Lze ji vřadit tak do širších souvislostí, jako je např. Kyasova Česká bible v dějinách národního písemnictví. V tomto smyslu je tato disertační práce výzvou, jak si sám doktorand uvědomuje, k dalšímu bádání třeba o bibli v českých zemích v 19. století. Bartoňova erudice jazykovědná také ladně propojuje oblast teologie a lingvistiky, což je jistě obohacující pro obě oblasti.

Kritické poznámky uvedu jen z oponentské povinnosti. V podstatě to budou spíše poznámky pro oživení obhajoby. Nejsem si zcela jist, zda si autor položil při zkoumání vlivů otázku o vlivu Bible kralické na katolické překladatele. Jistě jej sami tito překladatelé nezdůrazňovali, ale není přeci jen patrný? To je hypotetická otázka k obhajobě. Podobně by možná bylo dobré se hypoteticky zeptat na předlohy jiných překladů NZ ve světových jazycích a jejich možný vliv. Např. při překládání českých liturgických textů to je evidentní faktor.

Kritickou poznámku by možná zasloužilo opakování některých faktů, zejména biografických dat apod. Na druhou stranu to však pedagogicky ulehčuje porozumění.

Možná by stálo za to věnovat více místa teologickým dimenzím, které hrály jistě u překladatelů svou ideovou roli.

Závěr. Disertační práce PhDr. Josefa Bartoně je prací přínosnou, doplňuje mezery v české bibliografii, staví mosty mezi literární vědou a teologií, mapuje mimo jiné i významné osobnosti a počiny české teologie ve vymezeném období. Odborná, metodická, jazyková, formální stránka práce je na vysoké úrovni. Proto práci s dobrým svědomím jednoznačně doporučuji k obhajobě.

doc. ThDr. Václav Ventura, ThD.

13.6.2008